

TELEGRAFUL ROMÂN.

N^{ro} 97.

ANȘLĂ X.

Telegraful este de doză ori pe centimetri: Joia și Duminică. — Prenumerarea se face din Sibiu la expeditor și se plătește la 4. p. poște, cu bani gata, prin scrisori frankate, adresate către expeditor. Prețul prenumerării pentru Sibiu este pe an 7. fl. v. a. iar pe jumătate de an 3. fl. 50. kr. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provin-

țiile din Monarhia pe un an 8. fl. iar pe jumătate de an 4. fl. v. a. Pentru prinț. și țeri străine pe an 12. fl. pe 1/2 an 6. fl. v. a. Inseratele se plătesc pentru linia întâia 7. kr. și pentru celelalte linii, pentru a doză 5 1/2 kr. și pentru a treia pentru 3 1/2 kr. v. a.

Sibiu. 6. Decembrie 1862.

INVITARE LA PRENUMERATIUNE

pentru

„Telegrafulu Român.“

Cu 1 Ianuarie 1863. pasa „Telegrafulu Român“ in anul alu unsprezecelea alu viietei sale. Editur'a, dupa-ce D. Ioann Ratiu a priimitu alta chiamare, a concediutu redactiunea D. profesoru Z. Boiu, si spera, ca noulu redactoru se va sili a sustiene numele celu bunu alu acestui diuariu.

Program'a „Telegrafulu Român“ ramâne neschimbata. Asemenea esirea foi si formatulu eii. In privintia ortografiei insa Editur'a, in consimtiu cu Redactiunea, a aflatu de bine, a face acea schimbare, ca „Tel. Rom.“, dupace de cati-va ani incepe au esitu parte cu litere cirilice, parte cu romane, din 1 Ian. 1863. sa easa intregu cu litere romane. Indemnurile la acesta modificare fura: mai antaiu adoptarea ortografiei satorite de comisiunea filologica din 1860. din partea adunarei generale a „Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporulu român“, prin urmare dara fixarea unei ortografii comune pentru toti Romanii din Austria; apoi cererea acestei schimbări din partea atatoru abonati si binevoitori ai acestui jurnal, si in urma credintia acea destulu de fundata a Editurei si a Redactiunei, ca „T. R.“ prin intrebuintiarea amenduoru modurilor de scriere langa olalta in decursulu mai multoru ani au datu cetitoriloru sei ocaziune de ajunsu, de a se face cunoscuti si a se familiarisa cu ortografi'a cea noua, asiá incatu acesta schimbare ceruta de tēmpu nu le pote veni neasteptata, ci dupa o pregatire destulu de lunga.

Pretulu „Telegrafulu Român“ ramâne același: 8 fi. v. a. pe anu, 4 fi. pe jumetate, 2 fi. pe patrariu; pentru Sabiu pe anu 7 fi, pe jum. 3 fi. 50 xr. pe patrariu 1 fi. 75 xr. v. a; pentru principate si tieri straine pe anu 12 fi. pe 1/2 anu 6, pe 1/4 anu 3 fi. v. a.

Epistolele de prenumeratiune ne rogāmu sa fia francate, adresele scrise curate si cetetie, locuintia si dupa impregiurari post'a din urma a abonantelului cu acuratetia, si afara de numele romanesci si celelalte numiri (germane ori magiare) indatinete la oficii.

Editur'a „Telegrafulu Român.“

Sabiu in 4 Dec. De-la o māna stimabila ni se trasmise actulu urmatoru, care pentru insemnatarea lui in mai multe privintie lu impartasimu aci in tota estensiunea.

Traducere.

Representatiune

in caus'a scōleloru populare romane resaritene prin Ill. Sa Dlu Teodoru Serbu Administratorulu

Comitatulu Carasiu.

Inaltu Consiliu ung. reg. de locotenintia!

Cu provocare la gratiosulu intimatu din 15 Ian. 1862. Nrulu 67,343, cu care s'a edatu in copia ordinatiunea innalta a in. consiliu ung. reg. de locotenintia cu datulu si numerulu citatu, si adresata catra episcopii g. n. u. ai Baciului, Timisorei si Versictiului referatōre la asi diarea scōleloru populare g. n. u. sub iuredictiunea diecesana, respective sub Cleru, — am onore cu reverintia umilita a relatiunā, cumca ordinatiunea susu citata din destulu si fara amanare s'a publicatōrulu suprimi si subjudi comitatensi, si prin acestia, tuturoru comuneloru g. n. u. pentru cinostura si efeptuare, — dara privindu la resultatulu castigatu pe bas'a tienōrii relatiunioru incurse despre efeptuarea intimatulu gratosu, indresnescu a asterne urmatōrele umilite observatiuni. —

Subordinarea Scōleloru populare g. n. u. de nationalitatea romana sub iuredictiunea diecesana, si preste totu sub cleru, dupa relatiunile oficiose alaturate sub / a respectiviloru judi a

produ o impresiune forte nefavorabila asupr'a poporulu romanu, si deosebi asupra inteligintiei lui, — si folosindume de motivie aduse in relatiuni, asemene si de protestulu, respective rogarea acelu 14 Comune romane din cerculu Muresiului, de sub 2). precumu si de estrasulu din protocolulu adnarii diregatoriloru Comitatusi tienuta in 7 si 8 Aug. a. c. Nrulu 66. si alaturatu sub 3). sum silitu in interesulu deslucirii causei, a refera urmatōrele. —

Caderea Scōleloru populare romane de legea resaritena sub cleru, a casiunatu o impresiune forte rea asupr'a poporulu romanu, si anume:

Pentru acele referentie familiare, ce esista adeseori intra invetiatori si preoti, seu intra locuitorii cu influintia in comuna, de ore ce dupa esperintia de pana acuma e certu, ca intra invetiatori si preotii de legea resaritena au fostu frecaturi ne'ncetate, si aceste devenira de objectulu atatoru investigatiuni; deorece preotii voindu a se privi de o clasa cu rangu mai innaltu, si a face ca invetiatori acesta se-o simtiēscu, preotii pentru indejosarea acestora in adeveru si facura multe; dar' cu atata mai tare e de a se esperie acest'a, dela introducerea directiunii scolare mai noue, caci preotii fiindu inzestrati cu conducerea subalterna scolaru — cu esceptiune mica altminte forte laudatila — pretindu terairea pe fole a invetiatoriloru in naintea loru, si in catu acesta nu s'ar intempla intr'unu modu servilu, — intrigēza in forte multe locuri pentru depunerea invetiatoriloru din diregatoria. —

Acesta o preajuta si acele imprejurari, ca fiindu preotii

resariteni casatoriti, si dandu de regula fetele lor, seu alte rudenii femeine dupa invetiatori, cerca tote caile, ca acestia se se denumiasca in Comuna, si forte adeseori luandu in gone pe invetiatorii cei mai buni, si lucrandu numai pentru interesulu familiaru, nu numai ca negrivescu cultivarea tinerimii, ma, o si impedeaca; si inmultirea acestoru casuri pre tare s'a usioratu acuma, candu inspectorulu de scola in Comuna e preotulu, — in cercu e protopopulu, carele nu numai e inspectoru cercualu, dar preste totu si e membrulu consistoriului diecesanu, de regula promoveza planurile preotiloru spre stricarea invetiatoriloru; de crece e certu, ca, anticipa mare, ce domnesce din timpii vechi intra clasele invetiatoriloru si preotiloru, mai alesu acuma, candu clas'a invetiatoriloru asia de strinsu s'a pusu sub cleru, a ajunsu nesuferibila, asia pentru religione, precum pentru linistea locuitoriloru tiei. —

(Va urmá).

Sabiu in 4 Dec. Ven. Ordinariatu Eppescu de aici tramise celoru arsi din Gur'a Riului (langa Sabiu) si din Beiusiu (in Ungaria) colectele adunate in urm'a cerculariului eppescu din dieces'a orient. din Trannia in suma de 800 fl. v. a. impartindu-le in doua parti egale si adressandu ajutorulu pentru Gur'a Riului la Presidiulu magistratualu din Sabiu, ca celu pentru Beiusiu catra Comitulu formatu acolo spre scopulu ajutorintiei celoru nenorociti. Amu dori sa audimu si din celelalte diecese romanesce asemenea sciri imbucuratoare. —

Съвѣиѣ дн 4 Деч. Днпре днжмплрме дн септемьна ачста авемѣ де а днрецистра триста повель, къ клерым гр. ориенталѣ дн Трансильваніа а пнрѣдстѣ знѣ мемьрѣ стнмавилѣ. П. Протопопѣ алѣ Алвей де сѣсѣ шн Парохѣ алѣ Палощель, Ніколаѣ Геажа, репосѣ дн 24 Ноіемьре днѣ о вѣль днделнргать де 3½ лнпн дн вьрстѣ де 62 ані. Репосатѣ а преоцтѣ 42 ані, еар демнптата протопресвнтераль оа портатѣ 29 ані; аша дар аѣ постѣ знѣ дн чеї маї ветрѣні вьрвадї аї клерьлѣ. Ла моржнтѣ лѣ пльде ведѣва преотеасѣ къ 5 прнпчї, парте днкъ нематѣрї шн прнп шкѣле, къ рора репосатѣ пьднѣ лї а льсатѣ маї мьлтѣ, декьтѣ пьтеле сѣѣ челѣ знѣ шн мжпгьіара: „Спзпедї Есчеленціе Сале, къ ла часѣла морпїї аш пьсѣ тьпме днсѣсѣ шн і-ан мьлде-мнѣ де тѣтѣ вьпвоїнда, че аѣ аретатѣ кьтѣрѣ мнне, шн де фачерїле де бнне, шн л'ам рогаѣ къ змїлнѣ, сѣ ме іерте. Рогаѣве къ тѣцї лѣ Домнезѣ зїва шн нѣптеа, ка сѣ вї-лѣ днѣ прѣ Есчеленціа Сча, къѣї днѣ Домнезѣ еѣ кьтѣрѣ алѣ татѣ маї знѣ пѣ ве потѣ дндрепта“. Фїѣ-ї дерьна зшѣрѣ!

Адмнїстрареа протопопїатѣлѣ се днкрѣднѣ фїлѣлї репосатѣлѣ, парохьлѣ дн Хапѣалѣ Іоанн Геажа. —

Sabiu in 5 Dec. Faim'a ce o 'mpartasiramu si noi in Nr. precedente alu foii noastre, ca pentru diet'a transilvana urmatoare se voru face 20—30 Romani baroni si grafi (comiti), vedemu ca colinda de-a rendulu si prin foile germane; si acesi'a ne da ansa a reveni astadi la acestu opiectu, care atunci ne multiemiseramu a-lu inregistrá si a-lu trage la 'ndoiela. Lucrulu póte sa fia o gluma usiurica din partea corespundintelui lui „Orsag“, si atunci „haid' sa-i fia de bine!“; dar acestasi lucru are si o parte serioasa, forte serioasa. Chiaru candu aru fi planulu acest'a, precumu dice „Press'a“, o venare dupa favorea Romanilor - o captatio benevolentiae dupa terminulu vechiloru Romani - din partea Cancelariei Aulice transilvane, si aru fi dara faptu, nu numai vorba, elu negresin si-aru sminti scopulu. Caci Romanii n'au nici o cauza de a dori: sa se re'ntorca constitutiunea cea vechia transilvana, - stratulu, in care s'a resaditu din veacu in veacu amarulu loru, - dupa carea Regele denumia din aristocratia tiei atatia si atatia deputati la dieta, de unde apoi si numele regalistu. Romaniloru din contra le place a crede, ca „a trecutulu umbr'a legel' si a venitu darulu“, si ca prin urmare astadi, candu tote tierile nesuescu catra constitutiuni pe base late si ratiunale, nu va fi condamnata singura Transsilvania a geme si de aci nainte in catusile suprematisarei, care i-au suptu puterea de vietia pana acumu. Romanii din Trannia stau odata cu capulu pe langa aceea, ca compunerea dietei sa se faca dupa principii sanetose, ratiunale, drepte; dupa principii, prin care sa fia reprezentate la acea dieta tote clasele populatiunei si tote interesele acelor'a in proportiuni potrivite. Si standu Romanii pe langa acesta cerinta sánta si drépta, n'au nici o lipsa de grofi si baronii lui „Orsag“; va sa dica, Romanii nu dorescu, ca sa re'nvie Ardélulu celu vechiu cu iconele cele spaimentatoare ale legislatiunei antemartiale, ci

vreau anu Ardélulu nou si constitutiunalu modernu pe bas'a egaliei indreptatiri, pe bas'a sciintieloru luminatoare si ale propagării si civilizatiunei europene, ca fiacarui Ardeleanu, fara deosebire de religione si natiune, sa-i tignesca patria sea, Ardélulu. Dar nu asiá, cumu au fostu pe vremea grofiloru si baroniloru, candu ei monopolisau cu Ardélulu! —

Sabiu in 5 Dec. „Botschafter“ aduce din Sabiu mai multe sciri, care noi le impartasim numai extractive. In reprezentatiunea Universitatii sasesci din 28 Martiu a. c., dice foia numita, se afla in privinta intrebuintarei limbei unu pasagiu, „ca toti diregatorii politici si judiciari ordinatiunile, ce le dau catra comune, sa le dea in limba oficiosa a comunei“. Acesta propunere prin p. n. rezolutiune a Mai. Sale din 18 Oct. se decisese in modu favoritoru; dar Guvernulu din Clusiu in intimatiunea sea catra Univers. sasésca a lasatu afara acestu pasagiu si numai in urma a 'ncunoscintiatu pre Univers. despre acelu defectu, insarcinandu-o, ca intimatiunea de mai nainte, de se va fi publicatu, sa o recera, sa o anuleze, ear p. n. decisiune sa o publice in totu cuprinsulu eii. — Alta cauza e, ca In. Guvernu pentru posturile vacante de consilieri guberniali aru si propusu pre dd. Baronu Conradsheim si Lassel, dintre cari celfa a vorbitu in conferinta din Alb'a-Iulia in favorea uniunei, ear cest'a, deputatu alu Brasiovului 'si membru alu fostei comisiuni de siepte la Univ. sas., au datu unu votu separat. dar cu atat'a mai pretiuitu din partea partidei magiare din Clusiu. — Dupa relatii din Clusiu infiintarea unui tribunalu pentru fundulu regescu n'a avutu priimire buna. — (Lucru prea firescu! R.)

Corespondintele vienesu alu lui „Pest. Lloyd.“ vrea se scie, ca reprezentatiunile comitetelor comitatense transilvane sau adusu inainte la Cancelaria aulica transilvana; resunsulu sa proiectatu si sa asternutu Maiestatei Sale din partea Cancelariei cu propuneri corespunsetore. Cuprinsulu respunsului tiene tare de deplin'a indreptare a mesuriloru luate. Se da cu socotel'a, ca respunsulu Maiestatei Sale la reprezentatiuni va urmá inca in decursulu lunei acestei, si apoi éra si se voru aduna comite'ele comitatense provisorie, ca se primésca P. I. respunsu la reprezentatiunea loru si ca se decida despre tienera loru in privinta participarii la eserciarea mai departe a drepturiloru pe bas'a instructiunei provisorie. Negresitu ca regimulu a facutu incordari insemnate, ca se misce comitetele comitatense la activitate mai mare. Terminulu pentru conchiemarea Comitetelor pana acuma neadunate se va etari in curendu din partea guberniului regescu in Clusiu. Mai departe amintesce totu acestu corespondinte, ca a veditu din alte organe publicistice, ca se pregatescu ca unu pasiu pentru conchiemarea dietei transilvane, ridicarea a 20 pana la 30 de romani in statulu nobililoru, si dice, ca de si acesi'a scire va fi pote sunetu placutu la urechile multora, elu totusi trebuie se o desenne de nedrepta, pentru ca de saru si poté intempla, ca in unele cercuri ale Ardélului se se nutresca dorinta pentru astfelu de mesuri si poté ca unii au si credintia in ele (nu scim unde, si cine? ca romaniloru nu lea trecutulu prin capu a cugeta la aceste, éra altii scimu catu aru poté dori pentru romani astfelu de mesuri! rd.), dara aicea in Vien'a nu se scie nimica despre elu. Apoi adauge, ca se nu uitamu, cum modulu electoralu va fi octroatu si ca pentru aceea nu e de lip'a, se se ia o mesura in intielesulu art. dietalu din anulu 1791, si ca nobilitarea in intielesulu acestui articulu dietalu nu e asia posibilu, caci sub nobilime in intielesulu acest'a se intielege posesiunea mare de pamentu, care tocmai la romani nu se pré afla. (Assémen despre acesi'a reflessiunile Red. sub rubric'a Sabiu! Red.)

Corespondintele vienesu alu lui „Napló“ face mai multe impartasiri interesante, si adeca in cestiunea Voivodinei aduce scirea, ca majoritatea consiliului ministerialu saru fi insocitu cu parerea pe lenga Con. Forgách. care tiene totu pasiulu in privinta acesi'a in momentul de fatia de neamesuratu timpului. Despre diet'a transilvana serie elu:

„Fajmele despre curend'a cochiamare a dietei transilvane, nu vreau ómenii nici aicea se le privésca de bani buni; se mai adauge, ca in privinta acestei cause s'a intemplat nu de multu intre cancelariulu transilvanu si intre unu eminentu principe bisericescu alu Ardélului o schimbare a ideiloru verbale. Cancelari'a aulica transilvana a mersu pana acuma mana in mana cu ministerulu de statu, si déca e adeveru, ca cea din urma recunosce sinceru necesitatea aplanarii mai nainte a afaceriloru unguresci, apoi e verosimile, ca acesi'a va re-

lucrá si asupra afaceriloru transilvane. Eu nu sciu, deca Maieslatea Sa a urgatu cestiunea ungeresca cu acele energice cuvinte, care le a impartasita „Kreuz Zeitung“ din Berlin; atata anse e siguru - si acést'a nu e numai fama góla, - ca acésta dorintia exista si la locul celu Préinaltu.“

Din M. Osiorheiu se scriu lui „Sleb. Bot.“ cu datu din 10 Decem. c. n. despre organisarea tablei regesci urmatórele: Acést'a vá constá din unu Presiedinte (cu 4000 f. leafa), 1 Vicepresiedinte (3000 f.), 15 asesori, din care 7 cu 2000 f., éra 8 cu 1600 f. intre cei 7 este cuprinsu si unu procuroru supremu, totu odata voru fungia din cei 7 asesori, deca se vá liené dicta in Ardélu cá se se pastréze vechiulu obicei, 5 cá actuari cu rangu de protonotari. - 1 subprocuroru (cu 1200f.) 1 Protocolistu generalu (cu 1000 f.) 3 Protocolisti (cate cu 900 f.) 1 Archivariu totu odata si directoru de Cancelaria (cu 1000 f.), 2 Adiuncti ai directorulu de Cancelaria (cate cu 700 f.), 20 de cancelisti cá ascultanti, carii au absolvitu studiele de drepturi (cate cu unu adiutu de 700 f. si 10 alti cancelisti cate cu 300 f.), 7 servitori, din care ai consiliulu (cate cu 400 f.) - doi cu 110. peste totu cu unu salariu de 52,210 f. Tabl'a regesca vá fungá totu odata in cauzele montane cá tribunalu de a dou'a instantia. Despre capacitatea de pensiune a amploiatiloru ei a asterutu tabl'a regesca unu elaboralu la locu mai inaltu, si decisiunea vá urmá mai tardiu. Lefile au fostu pana acuma cele vechi, precum sau fostu sistemisatu la infiintierea acestei table in secululu trecut. Candidatiunea spre ocuparea posturilor arelate nu sau facutu inca, dar' presiedintele de acum alu tablei Carolu Baronu Apor a plecatu in 7 Decembre la Clusiu, probabilminte in causa acést'a.

In alta corespondinta a Lloydului pestanu éra din Vien'a cu datu din 8 Decem. c. n. aflamu, ca saim'a despre incetarea Provisorului in Ungari'a dedusa din intentiunea a demisionu pe Supremulu Comite alu Zalei si alu Aradului, nu este adeverata, caci celu din tóiu este de unu anu bolnavu si nu a depusu inca nici jurementulu, prin urmare cauta se se dimisioneze, éra ce atinge de dimisionarea supremulu Comite alu Comitatulu Aradului, are dupa Préinal'ta dispositiune se se renduesca acolo unu romanu de Comite supremu, si ca acésta dispositiune aru corespunde spiritulu declaratiunelor, ce tea datu diet'a din anulu 1851 in privint'a nationalitatiloru, a representá cu asemene caldura interesele tuturor semintiloru locuitoare in Ungari'a. Cum ca dorintiele populatiunei romanesci a Ungariei afla astfelu de simpatia si consideratiune in Cancelari'a ungeresca din Schenkenstráse *) e dovad'a cea mai frumoasa tien-rea, ce sa observatu din partea ungeresca in cestiunea reintiintiaru mitropoliei romanesci, caci acésta cauza aru fi negresitu hotarita, deca nu saru fi escatu o diferintia de opiniuni in acelu punctu deca mitropol'a are se se estinda numai asupra Ardélului, sau se cuprinda si pe romanii Ungariei.“ Dorint'a romaniloru este, cá se se estinda asupra tuturor romaniloru, si nu e nici unu secretu, ca acésta dorintia a aflatu cea mai via sprijinire in cancelari'a ungeresca. Dupa ce D. Senatori imperiali se voru întórce la ale sale si Ministrii voru aflá iarasi timpu, a se ocupa si cu alte obiecte, se vá deslegá si cestiunna Mitropoliei romanesci cu iutiela mai mare. Votulu conferintiei romanesci, care se astépta in Februariu, va precede final'a formulare a acestei decisiuni.

Vien'a. Se crede, ca siedintiele senatulu imperialu se voru incheia in 20° Dec. Din motivulu acést'a Emin. Sea, Mitropolitul-Cardinalu de Rauscher va celebrá in 21°, in catedral'a S. Stefanu unu servitiu solemn uddicescu.

Sanctiunarea P. N. a legei de pressa va urná nemidilocitu dupa incheierea siedintieloru. Cu ocaziunea diei 24/12 Dec., onomastic'a Mai. Sele Imperatesei, se ascépta unu asemenea actu de gratia pentru tierile germano-slavice, cu deosebire pentru Boemi'a si Galiti'a, cum fu in díele trecute amnesti'a pentru delincuentii si criminalistii politici din Ungari'a. Se crede, ca actulu cestu nou, cá si celu publicatu de curendu, aru fi de a se multiemi, afara de bunatatea Monarchului, gratiosei staruintie a Imperatesei.

„Press'a“ ne spune, ca Mirco Petroviciu, tatalu principelui din Muntele Negru, petrecendu de mai multu tómpu in Vien'a, a cascigatu pentru patri'a sea (ceara in díele trecute cátra o deputatiune boemo-cehica o numi „nefe-

ricita“), unu feliu de ajutoriu din partea Austriei. Se dice adica, cá solulu austriacu din Constantinopole va lucrá la Pórtá intr'acolo, cá trupele turcesci, respandite pe langa drumulu militaru din Muntele Negru, pentru usiorarea tierii si chiaru si pentru greutatea, ce o causeza susutineria loru imperiulu otomanu, sa se retraga; ear drumulu militaru sa se puna sub garanti'a poteriloru mari, carora a Montenegrenii aru trebui apoi sa fia respundiatori pentru ori ce disordine si nesecuritate.

Bucovina'a. Fóia germana „Bucovina“ ne impartasiesce, ca scól'a reala, de carea in ceste dim'urma fu vorb'a: si prin díuarele nóstre patriotice, a priimitu P. N. in-tarire. Noi gratulámu din inimá fratiloru Bucovineni pentru acestu insemnatu pasu, ce-lu facu in cultura cu deschiderea a cestei bái scumpe spirituale; dar' nu putemu retacé dore-rea, ce ne umple, cându citim prin „Bucovin'a“, ca in decisiune limbei románe face concessiuni demné de multie-mita (wird durch dankenswerthe Concessionen gerecht), cóncedendu adica a se propune unele obiecte in limb'a romana. Nu cunoscemu principiile nici politice, nici religiu-nare, nici pedagogice, carora urméza „Bucovin'a“; dar dupa cele ce sau intemplatu in larg'a nóstra patria in tómpurile din urma mai ne vine a óntrebá, ca audit'a ea de vestea diplomei din 20 Octobre, ori sta in privint'a scóleloru totu pe terenulu Thun'ianu? Cáci de óre ce scól'a acést'a, dupa cumu ne spune insasi „Bucovin'a“, se sustine asiá dicendu din capu pana'n pitióre, din fondulu religionaru alu bisericei orientale, ear biserica orientala din Bucovin'a, cu pucine es-ceptiuni, e biserica cu limbaromána: - óre nu urméza cu necesitate naturala, cá limb'a esplicativa in acea scóla sa fia cea romána? Si cumu póte confundá aici „Bucovin'a“ celu mai ne-contestabilu dreptu cu o simpla concessiune? Se 'ntielege de sine, ca propunerea celoralte limbi trebuintióse, in Bucovin'a d. e. a rutenei si germanei, inca trebuie sa ocupe intr'o astfelu de scóla unu locu cuvenitu; dar limb'a romána, cá veicu-lulu celu mai póinte pentru cultur'a celei mai mari parti a tinerimei, are dreptulu, ba datorint'a de a fi limb'a esplicativa!

Ungari'a.

Pest'a in 3 Decembre 1862. (Incheiare.)

Numai de aceea me miru mai tare, cumu de „P. N.“ chiaru noua ne dice, se-i aretámu: cáti teneri avemu la alte insttute, - deórece unu altu jurnal magiaru „Sürgöny“ in tr'unu numeru alu seu de mai alaltaeri se plange pretare, marturisandu, cá ei pelanga tóta averea loru materiale nici pana astadi n'au barbati de specialitate, chiaru si institutul ipotecariu pentru Ungari'a mai de curendu infiintiatu are unu astufeliu de diriginte, care numai mai tardiu 'si vá cascigá cunoscin-tiele necesarie in acést'a specialitate. Pentru ce nu suntu ei reprezentati mai bine la alte sciintie? Óre nu s'aru implini din 800 de teneri, carii studieza drepturile la universitate? seu dóra ei n'au lipsa de celelalte sciintie, numai chiaru noi le stamu in cale, fiindca avemu la drepturi 45 de teneri?

Altu-cumu „P. N.“ pote fi convinsu, ca romanii au ple-care catra sciintiele reali tocmai cá ori care nationalitate in Ungari'a; insa-precumu disei si mai de asupra - noi astadata avemu lips'a cea mai mare de intieligintia, carea se aiba cu-tediare si potere intielesuale de a poté eluptá ceea ce pentru noi e o cestiune de viétia, ce pana acum'a in Ungari'a éra o fictiune - adeca: egal'a indreptatire, celelalte apoi voru veni tóte cu tómpulu. - Jurnalistic'a magiara si corifeii magiariloru din Comitate numai bunulu Dumnedieu scie de cateori ne in-fruntara, cá n'avemu barbati apti pentru diregatorii, - iar' acu-m'a „P. N.“ se 'ncarca pre noi, pentru cá avemu atáti teneri la drepturi, si la alte sciintie nici unulu, ce insa nu e dreptu. Óre ce ni-arú dice „P. N.“ daca ar' scii, cá in Oradea, Sibiu etc, inca avemu o multime de juristi?

Pe lenga tóte aceste insa nu aice jace reulu, pentru ca-re ne da invetiatura „P. N.“, ei intraltu locu, ce ni-lu spune mai la vale in cateva cuvinte, adeca: „daca se voru inmultu barbati versati in drepturi, acesti a voru servi numai de mediu-locu spre inaintarea unoru scopuri politice.“ Éta ghimpele, ce-lu vatema pre „P. N.“ Lucru firescu cá bar-batii versati in drepturi nici nu se potu ocupa cu altu ceva, decátu cu „dreptu“ si „politica“, asta e sfera loru, - cumca apoi ce feliu de „politica“ voru ave barbati nostri versati in drepturi, e al'a iutrebare; „P. N.“ póte fi siguru despre aceea, cumca intieligint'a romanase vá nesú totudén'a a se tione de „politica cea mai rationabile“, si

*) Adeca in Cancelari'a aulica ungeresca. Totu in strad'a acést'a se afla si Cancelari'a aulica transilvana, si ministeriulu de statu R.

o va îndreptă spre înnaintarea intereselor drepte și cuviințioase ale poporului nostru, nici-când va abusa cu increderea acestuia, ci va reprezenta totuși dorința și opiniunea publică a lui; nu va veni nici-când scopuri separate, nici nu va fi instrumentul altor a spre ajungerea și realizarea catarerelor tendințe egoistice. Numai acei a sunt întrebunțiați de medii-locurile altor a, carii în politica n'au nici principiu, nici independența, astăzi sunt ga'a a servi în castele aristocrației, mane în ale democrației, poimane în ale absolutismului, numai se li-se deee ceea ce n'au ei, adecabani. Acesti a insa nu ne stau în cale.

In urma nu pociu retacé o împregiurare, adeca aceea, cumca autoriu articulu amintitu din „Pesti Napló“ inca e unulu d'ntre cei ce sunt întrebunțiați de medii-locurile altor a spre ajungerea unor scopuri politice, și e ga'a totuși a a serie filipice în contr'a noastră - pentru bani. Opiniunea publică a judecatu pre densulu de multu, și-lu despretiuesce pe l'nga tôte că D-s'a e romanu, și fostu protopopu în Beiusi. Incătu pentru D-s'a, nici nu merita se ieu condeiu a mana, ci mai multu pentru „Pesti Napló“, de care me miru, cumu de se dejosese întru atâta, de întrebunțiaza astufeliu de omeni spre a dá invetiaturi natiunii romane!

Tibi aras, tibi occas.

Din gazeta de Aradu scote „Bucovin'a“ că unu e curiosu scirea, ca multimi de Germani isi schimba nume originale germâne în nume magiare. Noi de acest a nu ne miraramu de locu; căci parte nu ne fu ce-va nou și ne ndatinate, parte cunoscemu cosmopolitismulu, respectiue slabitiunea Germanulu în punctulu natiunalității; ceea-ce ne veni straniu, e, ca „Bucovin'a“ -si bate jocu de acesti patrioti ai sei slabi de ângeru, - aceeasi „Bucovina“, carea pre Românii (vedi rubric'a Bucovin'a!) aru vre sa-i oblege la multimita, căci în scôla reale din Cernauti s'au concesu propunerea unor obiecte în limb'a româna. Cine nu-si aduce aminte aci de fabula lui Esopu, în carea omulu, spre mirarea leului, odata sufla rece, odata caldu, - totu cu o gura!

Principatele romane unite.

Grecii din principate în tôte cetățile manifestéza simțimintele se de bucuria pentru evenimentele din Grecia; din tôte se distingu Brail'a și Galatii, care Greciloru totu le mai place a le numi „orasie grecesci“. De curendu citiramu în „Românulu“ o proclamațiune către Grecii (Elinii) din principate, carea propunea tramiterea duoru deputati la adunarea natiunala din Grecia. —

Intemplarea cu nenorocit'a stracurare de arme, de carea vorbiramu în numerii trecuti, și carea de unele diuare se aperă că adeverata, de altele se priviă că scornitura, se adeveresce deplinu. Totu în dilele acelea prinsera Turcii la Giurgiu două vase cu arme și le ndreptara spre Constanti-nopole.

Dupa o depesia teleg. din Bucuresti dte 10 Dec. (28 Nov) consulele generalu alu Franciei în cestiunea transportulu de arme s'au alaturatu dupa ordinu teleg. din Paris l'nga Austri'a și Engliter'a. Cele trei poteri voru cere într'o nota colectiva de-la regimulu Principelui Cus'a sequestrarea armelor și punerea lor sub controla consulara.

Serbi'a. Familiele turcesci, asiediate prin Serbi'a, în urm'a evenimentelor din urma sunt silite a-si luă casele n spate și a-si caută de drumu înlăuntulu Turciei.

Germani'a. Prussi'a. „Gazeta Stelei“ (Siernzeitung) din 9 Dec. (27 Nov.) cuprinde urmatoriulu autografu alu Regelui: „In Marte ce vine voru fi 50 ani, de candu la proclamaarea tatalui meu poporul prussianu prinse armele pentru lupt'a cea mare a resboiului eliberării. Mi se pare potrivitu, că aducerea aminte de nceputulu glorióseloru fapte ale armatei, care aceste timpuri le au facutu cele mai glorióse ale istoriei prussiane, sa se serbeze în dnu'a infintiarei gardei natiunale. Dar în Fevruariu venitoriu sunt 100 ani, decându resbelulu de siepte ani se fini prin gloriós'a pace de Hubertsburg, - unu evenimentu, prin care se ntemeia cu taria pusetiunea de putere mare a Prussiei, și pentru care assemenea datorimu și astăzi provedintiei ddieesci multimita publica. Provocu pre Ministeriulu de statu, a-mi face propuneri în privinti'a festivitatiloru, ce sa se ordinez. Semnatu Guilielmu.

Greci'a. Alegerile pentru adunarea natiunala s'au faculu mai pretindeni în pace. Pentru printiulu Alfredu au încersu pan' acumu 70,000 voturi.

Engliter'a. „Morning Post“ scrie în 10 Dec. (28 Nov.), ca poteriile protectrice s'au unitu la pareri în privinti'a Greciei, dechiarându, ca protocolulu din 1830 remâne în validitate, și recomandându pentru tronulu grecescu pre regele Ferdinandu din Portugali'a (tatalu regelui de acum). Se spera, ca Grecia va priimi propunerea.

Russi'a. „Jurnalulu de Petropole“ insciintiéza în 10 Dec. nou: Imperatulu priimi în Moscova multi antisti tiere-nesci, ceru de-la ei ascultare către diregatorii, platire prompta a contributiunei și deslegare neamanata a rescumperarei. Tierenii promisera ascultare întru tôte. În fine le dise Imperatulu: „Libertăți noue sa nu asteptati!“

Bavari'a. Dupa depesia teleg. la foi parisiane s'a tinutu în Monacu unu consiliu familiaru alu casei regesci în caus'a Greciei. Adunate au fostu 14 persone din famili'a regesca sub presiedinti'a regelui Ludovicu. Printii casei bavarese se mbiia unulu pre altulu cu corón'a grecesca.

Itali'a. „La France“ publica o proclamațiune, ce o ndrepta Garibaldi în 2 Dec. nou către tôte corporatiunile democratice din Europ'a, în carea provoca tinerea la olalta a tuturor popóreloru apasate, mai cu seama în privinti'a Italiei și a Ungariei.

Turci'a. În urm'a sciriloru de pace din Europ'a Turci'a a statu pe locu cu tramiterea trupelor se la marginile de către Grecia. — Principelui muntenegrinu Mirco i s'a concessu a se re'torce în patria. 26 bataliune turesci au intratu în Muntele Negru, spre a cladi casele de paza pe l'nga drumulu militaru. (Assémena și cele dise sub rubric'a Vienn'a!)

62—1 Konkresъ

Devenindъ старивеа двъзторескъ а школей попорале греко-ресьритене дин Пianaлъ ромълескъ вакантъ, съ deкide пентръ окъларе еи Konkresъ пль ла 20 Дечемаре а. к.

Дориторii de а се аплика дн ачестъ постъ, — къ каре е-сте днпрезнатъ леафъ аналъ де 105 ф. в. а., квартиръ ш 3° лемне, — шлтъ постъци ани аштерне петъциуеле сале пль ла сьсѣ префитълъ терминъ, провъзъте

1. Къ Аттестатъ, къ аѣ абсолютъ Цимнаеиълъ микъ ш къресъкъ педагогикъ дн Институтълъ Диечесанъ.

2. Аттестатъ деспре пьртареа моралъ ш къпштереа рждъеллоръ висеричешти -, съвинсепнатеи инспекцини школаре.

С е в е ш ъ дн 30 Новем. 1862.

Инспекцивнеа Сколаръ дистри. греко-ресьритенъ.

I. Т и в е и ъ, Протопоиъ.

№. 61—1 Едиктѣ.

Сьлтана Стоиковичи пьскътъ дн Бьпатъ дин Вершедъ, днаинте къ 4 ани ка о некреднчоасъ шаѣ пьрситъ пе лецъитълъ сеѣ върватъ, пре Юсифъ Бьрсанъ пьскътъ дн Илия ш къвнатъ дн Добра, а кърия локълъ петречерii пз сь шие. — Дечъ врзидъсе процесъ де деспъриане де върватълъ еи маѣ сьсѣ аминтитъ дн контръи, се провоакъ; — ка дела датълъ маѣ жосъ днсепнатъ дн терминъ де шѣ аѣ ш о zi сьсе пресептезе днаинтеа респективълъ Скавълъ Протопресвитерал, къчи ла дин контръи ш дн пезиуца еи де фацъ сь воръ хотъръ челе прескрие де С. Каноне але висеричеи пбстре греко-ресьритене дрептъкрединчоасе.

Добра 28 Ноетвре 1862.

Скавълъ Протопресвитерал гр.-рес. алъ Трактълъ Довреи. Николаѣ де Краиник, Протопресвитеръ.

№. 60—2 Insciintiare.

SAVU LOBONTIU,

fostu arendatoru de mai multi ani alu „curtii Mediasului“ în Săbiu, are onóre a aduce la cunoscintia publica, ca mutându-se acum în casele sale proprii (strad'a macelariloru Nr. 18), va continuá priimirea de óspeti în case bune de pasagiri (dar fără cai și trasuri), și se recomanda on. publicu calatoru spre cercelare binevoitoare pe l'nga assecurarea de bucate și beuturi bune, servitiu promptu și pretiuri moderate.